

ELVI FELVEZETŐ A KASTÉLYFEJLESZTÉSI KONFERENCIÁHOZ

Az erdélyi kastélyok állapota és szerepe sokszor, sok helyen felmerülő kérdés. Az elmúlt két évtizedben ezek restaurálására adott esetekben már fenntartható megoldások születtek, más esetekben a forgalomba tétel, szerepkör meghatározása most is zajlik.

Úgy gondoljuk, az erdélyi kastélyok kérdését több irányból érdemes megközelíteni.

ÁGAZATOKON ÁTNYÚLÓ: A PONT Csoport nem kulturális örökséggel, restaurálással foglalkozó szervezet. Nem turisztikai egység, nem digitalizál és nem is ingatlanok fenntartásával foglalkozik, mindenik előbb felsorolt területen professzionális szervezetek működnek Erdélyben, Romániában, amelyek egy-egy téma sokkal megfelelőbb hozzáértői. Csapatunk az erdélyi kastélyok helyzetét történelmi-kulturális, gazdasági, turisztikai, társadalmi kérdésnek egyaránt tekinti, és úgy gondolja, az ágazatokon átnyúló megközelítés révén elő tudja segíteni azt, hogy az igen változatos problémakört jelentő kastélyok jövőjére fenntartható megoldások szülessenek és jelentős források legyenek mozgósítva.

Látjuk annak lehetőségét, hogy középtávú, átfogó elképzelésekhez jelentős pályázati és egyéb támogatási formákat lehessen szervezni, hiszen e kastélyok kérdésében települések, megyék, az ország, a Kárpát-medence, és az Európai Unió egyaránt érintett. Viszont ahhoz, hogy ez megtörténhessen, először erős civil intézmények, partneri hálózatok és európai normáknak megfelelő fejlesztési projektek szükségesek, akár egy-egy kastélyt, akár az összes kastélyt érintve.

PARTNERSÉG ÉS HÁLÓZAT: Hálózatba kívánjuk szervezni azokat, akik a legjobban értenek az épített kulturális örökség megszervezéséhez. Kulturális fejlesztést, főként, ha az az épített örökségből táplálkozik szinte lehetetlen, de mindenképp értelmetlen hálózaton kívül megvalósítani. A kulturális örökségünk igazán akkor válik értékes részévé a jelenünknek, ha funkcióval látjuk el. A kastélyok szerte Erdélyben családok lakhelyei voltak, generációk nőttek fel és haltak meg, szerelmek és házasságok létesültek, emberek tették azzá, aminek az árnyékával ma találkozunk. Ezeket az építményeket akkor lehet csak igaz valójukban és fontosságukban a jelenünk részévé tenni, ha használjuk őket. A kastélyok valós kihasználtságát pedig csak partnerségen keresztül lehet megvalósítani. Együttműködés a helyi és megyei önkormányzatokkal, helyi és megyei civil szervezetekkel fogja azt az eredményt

hozni, amely értelmében a múltunk egyik töredéke újból részese lesz a mindennapjainknak. **Az önkormányzatok és a tulajdonosok szerepe** a fejlesztési irányvonalak meghatározása, az önkormányzatok abban a tudatban kell a stratégiai céljaikat kitűzzék, hogy a kulturális örökségünk egyik kiemelkedő példánya az ő településükön található, ennek értelmében pedig a települések infrastrukturális, szociális és kulturális fejlesztéseit egyaránt érintik. **Civil szervezetek dolga** megkönnyíteni az önkormányzatok munkáját, elvállalni azokat a funkciókat, amelyek az állami intézmény nem tud hatékonyan betölteni és javasolni azokat a megvalósításokat, amelyek a kastélyokat hozzák előtérbe, segítenek visszanyerni szerepüket.

Kezdeményezésünkhöz partnereket vontunk be, a restaurálásban eredmény felmutató Transylvania Trust Alapítvány, a digitalizálás területen projekteket lebonyolított Transindexet, valamint az Erdélyt fiatalosan, dinamikus megmutató Élő Erdély Egyesületet. Nem szeretnénk itt lezárni ezt kört, a Kastély Erdélyben program előkészítő szakaszában számos olyan személyt, szervezetet volt alkalmunk megismerni, akik értékes információkat, megközelítésmódot nyújtottak ahhoz, hogy megértsük a kérdéskör és a jelenlegi állapot összetettségét.

Az erdélyi kastélyok kérdéskörében a tulajdonosok és bérlők kulcsfontosságú szerepet töltenek be, hiszen az közreműködésükkel lehet bármi maradandót elérni. A szakmai szervezetek és tulajdonosok viszonya szintén meghatározó ebben a folyamatban.

A PÉLDA ÉRTÉKE: azért, hogy gyakorlatban is megértsük egy kastély fenntartható fejlesztésével felmerülő kérdéseket, a Pro Castrum Bethlen Egyesülettel közösen gyakorlatban foglalkozunk a keresdi Bethlen-kastély rehabilitációjával . A kihívás adott: a kastély felújításra szorul, szász örökségű térségben, román többségű zsákutca-településen helyezkedik el. Ahhoz, hogy teljes restaurálást megvalósíthassunk és fenntartható, önellátó működtetést alakíthassunk ki folyamatos civil intézményépítésre, szakemberekre, intézményekkel (múzeum, oktatási), önkormányzattal kialakított partneri viszonyra, önkéntességre, népszerűsítésre, médiapartnerekre és a tevékenységeket finanszírozó támogatókra egyaránt szükség van. Az út elején járunk, tanulunk.

Emellett viszont olyan emberekkel, szervezetekkel találkoztunk, akik-amelyek már kialakították a fenntarthatóságot. Ők ugyanúgy a példa értékével bírnak. Tőlük is tanulni lehet.

2015: úgy gondoljuk, átfogó eredmények nem szülehetnek néhány év alatt. Viszont a stratégiai fejlesztés első lépéseit, a felmérést, a civil, gazdasági intézményfejlesztést elkezdhetjük, és tehetünk azért, hogy a kastélyok fejlesztésére irányuló konkrét célkitűzésekre, projektekre forrásokat mozgósítsunk.

TÁRSADALOM: a kastélyok kérdésköre társadalmi témakör is, és amennyiben az emberek, helyi közösségek megértik, miért jó nekik egy rendbe hozott, működőképes kastély, ők maguk lehetnek részben ennek fenntartói. Ezért mindannyiunknak tennünk kell azért, hogy a lakosság is elfogadja, magáénak érezze ezeket az épületeket és ezáltal az értékeket, örökséget, amit képviselnek.

KONFERENCIA: Az Erdély 2015 - kastélyfejlesztési konferencia célja, hogy első körben tematizálja és konkretizálja a fejlesztési szükségleteket, további információkat gyűjtsön, a nyilvánosságot tudatosítsa és konkrét, fejlesztési projekteké formálható ötleteket, elképzeléseket gyűjtsön, vitasson meg Erdély kastélyainak és kúriáinak fejlesztése céljából.

KERESSÜNK VÁLASZT. Javasoljuk, a kastélyfejlesztési konferencián a következő kérdéseket járjuk körbe:

- 0-dik pont:** Mi is az erdélyi kastélyok pontos állapota?
- Érdek az értékben:** Hogyan lehet egy kastély haszonélvezője a helység, amely teret ad neki?
- Hiszem, ha látom:** Hogyan mutassuk Erdély kastélyait most, később, az itt élőknek, az ide látogatóknak?
- Pénz:** Mi mozgósítható rövidtávon 2015-ig, mit tehetünk, hogy a 2014-2020-as támogatási időszakot előkészítsük?
- Net-work:** Hogyan dolgozhatunk hálózatban a leghatékonyabban a közös cél elérése érdekében?
- A, B, C:** Mivel foglalkozunk először, és mivel később, hogy hatékonyan fejlesszünk?